

גמ' קידושין (ה:) - נתנה הוא ואמרה היא

רב דניאל שטיין

א. חי' הרשב"א קידושין (שם) - דכי יקח משמע שכל הלקוחין דהיינו נתנה ואמירה תלוין בו וכשאמרה היא הו"ל כי תקיח את עצמה.

ב. חי' המאירי קידושין (ב.) - ראיתי לחכמי ההר שכתבו שאינו צריך לומר לה כלום שהרי מה שצריך לומר לה כתוב הוא בשטר וכו' והם פירשו הטעם מפני שהסוף אדם עשוי ליתנו או להלוותו או לקנות בו אי זה דבר ואם אינו מפרש בנתינתו שלשם קדושין הוא נותנם אין במשמע נתינתו ענין שם קדושין כלל והרי הוא כמונה מנה לחברו בפני עדים שאין ראית המנין שום זכות למונה שמא חייב היה לו או נתנם לו אבל שטר שכתוב בו שתהא היא מקדשת לו אינו צריך אמירה אחרת שהרי אמירתו מפורשת בשטר ואין צריך בה אלא שיראו העדים מסירת השטר ולשון שכתוב בו ושתהא היא יודעת שהוא שטר קדושין וכו', ורבתי חולקים לומר שאף בשטר צריך אמירה.

ג. ס' קהלות יעקב (סי' ו' אות א') - וצ"ב מה ענין דין ידים בקידושין דבשלמא בשבועות ונדרים דבעינן דוקא דיבור פה דכתיב לבטא בשפתים (ויקרא ה', ד') צריכין אנו לדין ידות שהוא נחשב כאילו אמר כל הלשון אבל בקידושין לכאורה א"צ כלל אמירה בשעת קידושין דסגי בזה שיודע לנו ששניהם נתכוונו לשם קידושין אע"פ שלא דיברו כלל, וראיה לזה מהא דהיה מדבר עמה על עסקי גיטה וקידושיה ולא פירש וכו', אע"פ שלא אמר הרי את מקודשת כיון שמתוך אותו עסק עמד ונתן מובן שלש קידושין נעשה.

ד. חי' הגרנ"ט (סי' צ"ז) - דהא דבעינן רצון בקידושין אי"ז תנאי שאם לא יהו רצון יבטלו הקדושין אלא דרצון הוא גופא חלק בהקנין, דבעינן נתינה ברצון ובלא רצון חשיב כליכא נתינה כלל, ובעינן עדות לימיה עי"ז שהיה רצון, וא"כ כיון דדרשינן כי יקח ולא כי תקח ובעינן שהוא יעשה מעשה הקידושין א"כ הכי נמי דבעינן שמעשה הקידושין שהיא הניתנה תהא ברצון האשה בעינן שרצון זה יהא מוכח מתוך מעשה המקדש כיון שהרצון הוא חלק בהחלות דליכא נתינה בלחוד אלא נתינה ברצון, וכיון דבעינן כי יקח בעינן שיהא מוכח הרצון מתוך נתינת המקדש, וע"כ באמרה היא שהרצון מוכח מאמירתה ולא ממעשה המקדש ספיקא הוי.

ה. טור (אהע"ז סי' כ"ז) - ואם נתן הוא ואמרה היא אם היה מדבר עמה על עסקי קידושין הווי ודאי קידושין ואם לאו הווי ספק קידושין וכתב הרמ"ה וכ"ש אם ענה הבעל הן בשעת נתינה דהווי ודאי קדושין אפי' אם אין עסוקים באותו ענין.

ו. ר"ן לנדריים (ל) ד"ה ואשה - כיון שהתורה אמרה כי יקח איש אשה ולא אמרה כי תלקח אשה לאיש לא כל הימנה שתכניס עצמה לרשות הבעל ומש"ה אמרי' בפ"ק דקידושין (ה:): דאי אמרה היא הריני מאורסת לך אין בדבריה ממש אלא מכיון שהיא מסכמת לקדושי האישה היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר והבעל מכניסה לרשותו הלכך אין אנו דנין בקדושין מצד האשה אלא מצד הבעל.

ז. רמ"א (אהע"ז סי' כ"ז סע' ג') - ואפילו נתן לה בשתיקה ולא דבר כלום, והוא והיא אומרים שכוונו לשם קדושין, הוי קדושין. [חלקת מחוקק (ס"ק ט')] - מפשט הלשון משמע דהווי ודאי קדושין ועדיף נתן לה בשתיקה מדיבור הני לישנא דמבעי לה בגמרא ומ"מ דין זה צ"ע איך יעלה על הדעת דנתן בשתיקה הווי ודאי קדושין והיכא דנתן הוא ואמרה היא הווי ספק קדושין וכי בשביל אמירתה גרע].

ח. רא"ש (פ"א סי' א') - ואם נתן הוא ואמרה היא חיישינן מדרבנן, ומיירי שלא דיבר עמה תחלה על עסקי קדושין דאילו דיבר עמה תחלה אפילו נתן לה בשתיקה מקודשת. ובשביל אמירתה לא גרע.

ט. תוס' הרי"ד (ו.) - בנתן הוא ואמרה היא דלא מיבעיא כשאין מדבר עמה על עסקי קידושיה אלא אפילו במדבר עמה נמי אי הוה יהיב לה ולא אמר כלום לא הוא ולא היא הוי קידושין גמורין השתא דאמרה היא אינן קדושין גמורין דנראין הדברים שבדיבור האשה גמור הקדושין ואנן בעינן שיגמרו בדבור האישה.

י. ר"ן (א: בדפי הרי"ף) - מנא לן דבנתנה היא ואמר הוא פשיטא ליה דלא הוי קידושין דלמא בדידיה נמי מספקא ליה באדם שאינו חשוב כי היכי דמספקא ליה בנתן הוא ואמרה היא איכא למימר דלא דמי דבשלמא נתן הוא ואמרה היא כיון שבשעת נתינה אמרה היא והוא שתק הרי הוא כמסכים לדבריה כשם שאנו אומרים בנתן הוא ואמר הוא ושתקה היא דשתיקה דידה כהודאה וכאן נמי כיון שהוא שותק בשעת נתינה י"ל שהוא מסכים לדבריה ואף על פי שלא פירש הוה ליה כמדבר עמה על עסקי קידושיה ונתן לה קידושיה וכו' הלכך איכא למימר דה"ל כנתן הוא ואמר הוא אבל נתנה היא ואמר הוא כיון שאינו חשוב ליכא למימר דקרינן ביה כי יקח כלל ומשום הכי ליכא לספוקי דליהו קידושי אבל בעל הלכות גדולות ז"ל כתב דנתנה היא ואמר הוא נמי ספיקא הוי ולא נראו דבריו.